

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Manuscrisele nu se înapoiează și se adresează redacției „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrației „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:
Pe un an 50 Lei		Pentru publicațiuni oficioase, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 60 Lei, până la 200 de cuvinte 90 Lei, de aci în sus 120 Lei
Pe jumătate de an 25 „		
Pe un pătrar de an 12 1/2 „		
Un număr 1 Leu.		
Pentru străinătate pe un an 80 Lei.		

Pastorală I. P. S. Arhiepiscop și Mitropolit adresată clerului și poporului din Arhidieceză la Învierea Domnului

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al arhidiecezei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiiu și mitropolit al românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramurăș

iubitului cler și popor: *Har și milă dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Isus Christos,*

„Aceasta este ziua care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într'ânsa“.

Azi e ziua bucuriei. Se bucură firea întreagă, îmbrăcată în podoabe de verdeață proaspătă și scaldată în lumina soarelui de primăvară. Se bucură câmpul și pădurea și toate vietățile pământului trezite la viață nouă.

Dar mai mare decât aceasta este bucuria sufletului. Căci azi e sărbătoarea cea mare a lui, a sufletului. De aceea, iubite creștine, lasă-ți lucrul tău, lasă truda și sarcina ta, lasă la o parte lumea și toate grijile ei, întoarce-ți gândul dela ele și intră cu tot sufletul tău în sărbătoarea zilei de astăzi. Ea este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într'ânsa. Și eu, părintele și păstorul Vostru, viu și de data aceasta cu cuvântul meu la Voi, iubii mei fii sufletești, ca să-mi împreună gândul meu cu gândul Vostru, bucuria mea cu bucuria Voastră și ca să Vă spun, cum trebuie să ne luminăm cu prăznuirea acestei zile.

Oare pentru ce ziua de astăzi întrece într-o bucurie pe toate celelalte zile și praznice ale anului? De aceea, iubii mei, pentru că ziua de azi e *ziua biruinții*, a celei mai mare biruințe ce s'a vestit vre-odată în lume. *Christos a 'nviat!*

Da! *Adevărat c'a 'nviat!* — iată solia acelei biruințe, pe care au propovăduit-o apostolii întorcându-se dela groapa goală și pe care o vestim și noi azi, întâmpinându-ne cu dansa unii pe alții. Adecă Acela, care s'a născut la plinirea vremii din precurata Fecioară în peștera din Viflaimul Iudeei, Acela care ne-a adus învățătura mântuirii și povățuirea cea către dansa, Acela care a suferit batjocuri și bătăi și patimi și moartea pe cruce pentru a noastră izbăvire, Acela care a fost așezat în groapa întărită cu peceți și cu străji, Acela, rupând pecețile și biruind moartea, în haină de lumină ca un mire a înviat a treia zi din groapă! Cel drept a biruit pe cei nedreți, Cel fără de păcat a biruit păcatul și pe cei păcătoși, Cel nesticăcios a biruit stricăciunea și s'a arătat mai puternic decât moartea și mormântul. Cum să nu ne bucurăm noi de această biruință, zicând cu sf. apostol Pavel: „*Inghițitu-s'a moartea întru biruință. Unde îți este moarte boldul tău? Unde îți este iadule biruința ta?*” (I. Cor. 54—55).

Când comandantul, pe care l-a trimis țara în fruntea oștirii, ca să o apere de vrăjmași, se întoarce biruitor de pe câmpul de luptă, atunci e primit cu laude și cu flori și cu strigăte de bucurie. Așa se cuvine, ba neasemănat mai mult să ne bucurăm și noi de biruința, pe care a câștigat-o Domnul nostru Isus Christos prin strălucita Sa înviere din morți. Printr'ânsa și-a arătat El Dumnezeirea Sa și prin urmare și-a dovedit dreptul Său de a fi Domnul și Stăpânul sufletelor noastre. Lui să ne închinăm și ca Toma, după ce a pus mâna în coastă și în locul cuielor, să strigăm: „*Domnul meu și Dumnezeul meu!*” (Ioan XX, 28).

În lumina învierii înțelegem noi mai limpede și prețul morții celei de pe cruce. Căci dacă Cel răstignit n'a fost numai om, ci a fost și Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, precum a dovedit prin învierea Sa, atunci jertfa Sa de pe cruce a avut nemărginitul preț, ca să ne spele

vina, să ne răscumpere și să ne izbăvească din păcat.

Precum zice sf. apostol Petru: „*Că nu cu argint sau cu aur care sa strică, v'afi izbăvit de petrecerea voastră cea deșartă, care era dela părinți dată, ci cu scumpul sânge a lui Christos, ca al unui miel nevinoat și nespurcat, care era cunoscut mai înainte de întemeierea lumii, dar s'au arătat în anii cei mai de apoi pentru voi cei ce printr'ânsul ați crezut întru Dumnezeu, carele l-au înviat pe el din morți și i-a dat lui mărire, ca credința voastră și nădejdea să fie întru Dumnezeu*“ (I Petru I, 18—21). Prin jertfa de pe Golgota suntem noi împăcați cu Dumnezeu, iar chezașia acestei împăcări este învierea lui Christos din morți. Prin cruce ni-a venit izbăvirea, iar prin învierea cea de a treia zi s'a înlăturat vâlul întunecos, care ascundea viitorul nostru, ni s'a deschis privirea către vecinicie și drumul către raiu. Moartea și învierea Domnului nostru Isus Christos stau în legătură și nu se pot despărți. De aceea cel ce vrea să aibă roadele invierii, acela trebuie să se plece înaintea crucii și să moară păcatului împreună cu Christos, după cuvântul Scripturii: „*Că de vreme ce împreună odrășiți ne-am făcut cu asemănarea morții lui, deci și invierii lui vom fi părtași*“ (Rom. VI, 5).

Așa ne bucurăm noi cu bucurie mare de ziua Invierii Domnului, pentru că printr'ânsa ni s'au făcut arătate bunătățile vieții celei după Dumnezeu și comorile cele cerești, după cari sufletul nostru însetează; învierea o vedem noi stând la temelia evangheliei și a bisericii, iar credința în învierea lui Christos ne leagă sufletul de Cel înviat a treia zi și de împărăția cea vecinică a Tatălui ceresc. Vai de aceia, cari nu cred în înviere! Ei stau cu sufletele lor în întunec și în umbra morții. Și sfântul apostol Pavel a făcut atârănătoare de la învierea Domnului toată credința, în cuvintele acestea pe care le-a trimis Corintenilor: „*Iar dacă n'au înviat Christos, zadarnică este propovăduirea noastră, zadarnică este și credința voastră; ne aflăm încă și mărturii mincinoase a lui Dumnezeu, că am mărturisit împotriva lui Dumnezeu, că au înviat pe Christos, pe carele nu l-a înviat, dacă nu învie morții. Că de nu învie morții, nici Christos n'a înviat. Iar dacă n'a înviat Christos, zadarnică este credința voastră și încă sunteți în păcatele voastre*“ (I. Cor. XV. 14—17). Tot Pavel ne mai spune, ce a însemnat pentru el învierea Domnului, zicând, că tot ceea ce vrea să aibă în viață, e ca să cunoască pe Domnul Christos și puterea invierii Lui. (Filipeni III. 7—12).

Insuflețiți de credința în învierea Domnului au prins curaj și ceilalți apostoli, pornind la propovăduire și dând mărturie despre ea în Ierusalim și până la marginile pământului. Nici o putere de pe lume n'a mai fost în stare să-i

împiedece în drumul lor. Ei știau ai cui sunt și porunca cărui Stăpân trebuiau să o împlinească. Căci nu morții, ci vieții și Domnului și Împăratului ei aveau să-i slujească. Așa au dus ei biserica lui Christos cel înviat, cu toate daturile ei, la toate popoarele lumii. Pe credința în învierea Domnului se întemeiază deci biserica.

Această credință și nespusa ei bucurie ni-o vestește marele praznic de azi. Cu cântări de biruință, cu sufletele înseninate, cu simțirile curățite să întâmpinăm în casele noastre, în viața noastră, în biserica noastră această zi, pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'ânsa.

Căci numai cel ce și-a pregătit sufletul pentru sfânta Inviere, numai acela simțește cu adevărat bucuria ei. Numai cel ce s'a curățit de păcate prin taina pocăinții și prin sfânta cuminecătură, s'a împreunat cu Hristos, numai acela poate primi pe Cel înviat în lăuntrul său. Iar aceluia, care-L primește cu vrednicie, aceluia îi varsă Domnul în suflet puteri înviorătoare, îl face făptură nouă, „care să umble întru înnoirea vieții“. Darul acesta, rog eu pe Christos cel înviat, ca să-l trimită asupra Voastră, iubiților me fii sufletești, cu prilejul sărbătorii din acest an a sfintei sale Invieri. Gândul Vostru întors să fie dela păcate și îndreptat să se facă către virtuți. Inimile Voastre pline să fie de iubire către Dumnezeu, către aproapele și fratele Vostru, și depărtată să fie dintr'ânsele ura și pisma și răutatea. Mănilor Voastre întinse să fie spre ajutorarea celor săraci, a orfanilor și a văduvelor. Picioarele Voastre sprintene să se facă spre a sări în ajutorul celor năpăstuiți și pururea în calea dreptății să umble. Gurile Voastre iertare să grăiască, nu răzburare, cinste să mărturisească, adevărul să întărească, mărire și laudă lui Dumnezeu să aducă. Toate simțămintele voastre să asculte de această cântare sfântă: „*Veniți să bem beutură nouă, nu din piatră stearpă făcătoare de minuni, ci din izvorul nesticăcunii, din Christos, cel ce a izvorât din mormânt, întru carele ne întărim*“.

După aceasta Vă urez, ca acest praznic al Invierii Domnului să-l petreceți cu mulțumire și în fericire și să Vă învredniciți a-l ajunge întru mulți ani!

Impărtășindu-Vă și arhiereasca Noastră binecuvântare, am rămas

Sibiiu, la sărbătorile Invierii Domnului din anul 1924.

al vostru al tuturor de tot binele voitor:

Dr. Nicolae Bălan,
arhiepiscop și mitropolit.

Gramatica română a lui Gheorghe Lazăr, 1821 și Gramatica românească de Ion Eliade Rădulescu, București 1828.

Continuare la articolul Gramatica română a lui Gheorghe Lazăr, 1821, din nr. 13.

În „Povățitorul“, o operă postumă a lui, imprimată la Buda în 1826, se scrie: *tote, pote, etc.*²⁸⁾

Prin creșterea sa Lazăr, de sigur, avea chemarea nu numai de a pregăti oamenii pentru vremuri mari, dar era deplin chemat și pregătit și pentru mai multe ramuri de literatură.²⁹⁾ „Și de nu se întâmpla iuțile vremi jigodioase departe era să se ajungă“.³⁰⁾

Din faptul, că a știut să alcătuească așa de măestrite discursuri, cum e cel perorarat în 1819 de iconomul David, la înșcaunarea mitropolitului din București Dionisie Lupul³¹⁾ și apoi altul din anul 1822, care avea să fie rostit de un discipul al său dela sf. Sava, Ioan Palama,³²⁾ la întronarea voevodului muntean Grigorie Dimitrie Ghica,³³⁾ putem să ne încredințăm, că Gheorghe Lazăr a avut darul de scriitor și de orator.

Dacă apoi nu avea mâncărimea de a reforma limba, cum pe acel timp o aveau toți cărturarilor noștri chemați și mechemăți, totuși nu s'a putut desbătura de jindul de a-o amenaja puținel „gramaticiei“ și a-o „dărege“ cu adausuri și îmbunătățiri din izvoarele latine și italiene.³⁴⁾

Tot în timpul mai recent a scris o monografie profesorul G. D. Scraba din București,

²⁸⁾ Poetul Gheorghe Sion în Anal. Acad. române, Bucur. ser. I. tom. IV, 1871. pg. 129; N. Iorga Ist. liter. române, sec. XVIII, II Bucur. 1901, pg. 521, 527; Petru Poenar în discursul de recepțiune la Acađemia rom. Anal. ser. I. tom. IV. Buc. 1872, pg. 111 și urmăț. și mai nou Dr. Vasile Suciu [recte Ion Georgescu secretarul Asociațiunei Transilvane; azi sunt trei ediții a operei acesteia, din biblioteca poporană a asociației, nr. 108—109] Gheorghe Lazăr, Sibiu 1923, pg. 84. Alții apoi, pare, că cu mai multă dreptate denegă autoratul lui Lazăr, așa: Eliade în „Curierul Românesc“, Buc. 1839, nr. 64; Gh. Barișiu, în rev. „Familia“ Budapesta, I (1865) pg. 98 și urmăț.; Bogdan Duică o. c. 49; Andrei Vizanti în „Rev. pentru ist., arheologie și filologie“ Buc. I. (1883) vol. I pg. 461 și urmăț.; Dr. Onisifor Ghiba în „Anal. Academ. rom. Bucur., ser. II, sect. I, tom. XXXVIII, pg. 97 și urmăț. și Sextil Pușcariu în periodical „Dacoromânia“ o. c. pg. 431.

²⁹⁾ Ovid Densusianu, Literatura română modernă, Bucur. 1920. vol. I, pg. 155.

³⁰⁾ Confer și pg. 3. col. II din „Foaia Diecezană“ Csebeș 1923, nr. 53. Dr. Vasile Suciu, Gheorghe Lazăr, Sibiu 1923, pg. 88 (cealaltă ediție mai redusă pg. 65—66).

³¹⁾ Retipărit în Literatura rom. modernă, de Petre Vasile Haneș, Buc. 1904, pg. 61—62, Suciu o. c. 78—80 și 95.

³²⁾ Suciu o. c. 82, 86 și 95 (ediția mică 64 și 72) Bogdan Duică o. c. pg. 49.

³³⁾ Poate din cauza durerii de pept, carea deja în 1819 îl muncă, nu outhă să-și rostiască cuvântările? Altcum orafia a două nu a fost rostită! Nu se știe din ce cauză. E vecinicită însă de George O. Gărbur în „Revista pentru istor.“ o. c. an. I (1883), vol. I, pg. 357—368.

³⁴⁾ Iorga Lit. sec. XIX o. c. pg. 97.

prieten la cătaramă al dlui N. Iorga și redactor la ziarul său „Neamul Românesc“. Nu știu cum se pronunță privitor de gramatica ce ne preocupă? Cartea nu mi-a fost accesibilă.³⁵⁾

Alt bărbat de seamă, care nu de mult a examinat cu competență și destul de amănunțit operile lui Eliade, e prof. O. Densusianu. El caracterizează gramatica Eliadistă: „Studiul limbii și reformarea ei l-au pasionat pe Eliade foarte de vreme și sub acest aspect îl vedem manifestându-se mai întâi. Când ajunse profesor la Sf. Sava, începu să scrie o gramatică românească, pe care o puse la îndemână, în manuscris, școlarilor săi, încă din 1822. În cercul Societății literare, la „nărocitele adunări“ ale ei, când aveau loc discuții asupra limbii, dânsul se referă la aceeași gramatică, și la redactarea ei definitivă a pus la contribuție păreri schimbate în cursul acelor discuții cu prietenii săi, cărora mai târziu le-a arătat recunoștință, că au fost „îndreptători și curățitori gândurilor și judecăților“ lui.³⁶⁾

Despre această societate zice alta dată Eliade, că: „glasul societății este glasul norodului“ și că literile chirilice le-a „gonit o societate întreagă“³⁷⁾, ca să nu facă greutate nevinovaților prunci“.

Când s'a tipărit, la 1828, această gramatică, pe lângă partea expozitivă, elementară (cuprinzând Etimologia, Syntaxul, Construcția, Analysisul logicesc, Ortografia), aducea o prefață cu păreri, mult deosebite de ale altora din vremea aceea și în forma pentru care avea predilecție Eliade, ca de convorbire atrăgătoare, hazlie de multeori și cu unele ironii.

La alcătuirea acestei cărți ținea să relevze, că a fost călăuzit de „metodul lui Condillac“, ale cărui opere fuseseră „studiul copilăriei lui“.³⁸⁾ De acest calificativ nu avem să ținem seamă, pentru că nu prea vedem „filozofia“, pe care Eliade zicea, că intenționase să o pună în gramatică. *Alt ceva dă valoare acestei primire publicații a lui, sunt părerile agere și aproape totdeauna drepte, pe care dânsul le exprimă cu privire la limba noastră, cum trebuia îndrumată, după ce criterii trebuia fixat aspectul ei.*

Confrontând ce se scrisese de alții în același scop — și-i cunoaștea bine, cum se vede din înșirarea pe care o dă în prefață, XXX —, supunând criticei teoriile lor, ajunsese să-și dea seamă, că aceștia rătăcise de multeori și problemele în legătură cu reforma limbii noastre puteau găsi soluții mai potrivite și mai simple,

³⁵⁾ Gh. D. Scraba, Ion Eliade Rădulescu, Bucur. 1922, editura I. V. Socec (fundațiunea) splaiul Kogălniceanu nr. c. 35.

³⁶⁾ Densusianu o. c. vol. II, pg. 171. (56, 124, 172, 126—155).

³⁷⁾ Bogdan Duică o. c. 78 (62, 63, 78, 113); (32, 33; 125—126) (48, 55, 56, 66). Vezi pg. 150 în gramatica lui Eliad și la prefață pg. VI.

³⁸⁾ „Curierul românesc“, 1847, Noemvrie 13.

dictate de mai mult discernament și oarecare bun simț“.

Introducerea alfabetului latin nu-l preocupă în gramatica din anul 1828. A simplificat (de și nu în toate, așa cum dorea „Societatea literară“ amintită) ortografia veche, lăpădând mai multe litere, „ca să nu facă greutate nevinovaților prunci“. Nu-i trebuiau nici accente, pentru că „limba cea vie care o învață fii dela părinți n'are trebuință de tonuri“.

Voia, că articolul la formulele feminine, în singular, să se despartă de corpul cuvântului prin apostrof. La plural îl suprimă de tot, la masculine, scriind oameni (în loc de oamenii).

În contra curentului, etimologist al Ardele- nilor, spune, să scriem cum sună cuvântul azi: „Aci îndrăznesc a vorbi pentru frați nostri din Transilvania și Banat, cari sunt vrednici de toată lauda pentru ostenele ce pun pentru literatura românească. Pentru ortografie însă, care vrea s'o introducă scriind cu litere latinești, bine ar fi fost să urmeze duhul italianesc, adecă a scrie după cum vorbim și să nu se ia după ortografia franceză și englezească, care păzește derivația zicerilor și de cari singuri ar voi acum să se scuture.“

„Pentru ce să nu scriem după cum pronunțiem, când scriem pentru cei cari trăiesc, iară nu pentru cei morți;.. Noi nu scriem pentru strămoșii nostri pe cari i-a adus Marele Traian aci, ci pentru contemporanii nostri și nu trebuie... să le luăm dreptul de a-și scrie limba, rămânând pe seama numai celor ce știu latinește“.³⁹⁾

È de lipsa unificarea ortografiei și pentru faptul, că fiește carele scria pe atunci, cum îl tăia capul. „S'aducem înainte toate edițiile cărților și vom vedea, că nici-una nu se aseamănă cu cealaltă în ortografie, ci din potrivă, că fiește cine a scris după cum i s'a părut, fără nici un obicei (adecă tradiție ortografică).⁴⁰⁾

În privința îmbogățirii limbii prin împrumuturi ne sfătue să împrumutăm: „cu îndrăzneală dela maica noastră... și dela sororile noastre“. Apoi „trebuie să luăm numai acelea ce ne trebuie, și de acolo de unde trebuie și cum trebuie... Vorbele străine trebuie să se înfățișeze în haine românești... să românim după geniul și natura limbei.“

Despre gramatica aceasta zice de încheere O. Densușianu: „cartea lui venia la timp, după rătăcirile multora și ca o bună sfătuitoare pentru felul cum trebuia îndrumată limba noastră literară“.⁴¹⁾

(Urmează).

³⁹⁾ Prefața gramaticii pg. XVI.

⁴⁰⁾ Prefața pg. XVII.

⁴¹⁾ o. c. vol. II 174 (171—174).

Sinodul eparhial

al diecezei ortodoxe române a Caransebesului, periodul XX. sesiunea I, convocat la Caransebes pe Duminica Tomii, 21 Aprilie (4 Maiu) 1924.

ȘEDIŢA II.

finută Duminecă în 21 Maiu la ora 6. p. m.

Președinte: P. S. Sa Domnul Episcop diecezan Dr. Iosif Tr. Badescu.

Notar: Stefan Bornuz.

10. Se pune la ordinea zilei referada secțiunilor despre alegerea deputaților pe noul period.

Secțiunea III. prin referentul ei Dr. Cornel Cornean raportează despre actele electorale din cercurile mirenești I—X.

Se declară verificați deputații mireni:

1. Dr. Virgil Budințianu și Iuliu Vuia, aleși în cercul I. Valea-boului.
2. Dr. George Dobrin și Dr. Petru Maier aleși în cercul II. Logoj.
3. Dimitrie Sgăverdea și Cornel Mircea, aleși în cercul III. Zgribești.
4. Dr. George Gârda și Dr. Iosif Popovici, aleși în cercul IV. Făget.
5. Dănilă Ilițescu și Simeon Ionașiu aleși, în cercul V. Coșava.
6. Dr. Victor Mercea și Valeriu Boleanțiu, aleși în cercul VI. Buziaș.
7. Dr. Vasilie Loichița și Dr. Alexandru Iancu, aleși în cercul VII. Jebel.
8. Dr. Iuliu Coste și Constantin Diminescu, aleși în cercul VIII. Ciacoya.
9. Gavrilă Mihailov și Dr. Alexandru Butoarcă, aleși în cercul X. Vârșeț.

Iar actele electorale din cercul IX. Fizeș, fiind atacate prin protest, se depun pe masa biroului, spre a fi predate comisiunii verificătoare.

11. Referentul secțiunii I. de verificare Dr. Gheorghe Gârda raportează despre actele electorale în cercurile mirenești XI.—XX.

Se declară verificați deputații mireni:

1. Toma Rădulea și Dr. Mihail Grosșian, aleși în cercul XII Sasca-Montană.
2. Dr. Petru Cornean și Dr. Pavel Liuba, aleși în cercul XIII. Oravița-montană.
3. Cornel Milutinovits și Ioan Marila, aleși în cercul XIV. Recița-montană.
4. Dr. Aurel Oprea și Dr. Alexandru Popoviciu, aleși în cercul XV. Bocșa-montană.
5. Ilie Orzescu și Dr. Gheorghe Labonțiu, aleși în cercul XVI. Caransebes.
6. Dr. Valeriu Branșce și Stefan Bornuz, aleși în cercul XVIII. Mehadia.
7. Dr. Ioan Jianu și Nicolae Meda, aleși în cercul XX. Satul-nou.

Actele din cercurile XI. Răcăjdia, XVII. Teregova și XIX. Bozovici, fiind atacate prin protest, se depun pe masa biroului spre a fi predate comisiunii verificătoare.

12. Referentul secțiunii II. de verificare Ilie Orzescu raportează despre actele electorale privitoare la alegerile deputaților preotești din cercurile I—XX.

Se declară verificații deputați preotești:.

1. Nicolae Cornean, ales în cercul I. Valeaboului.
2. Dr. Gheorghe Popovici, ales în cercul II. Logoj.
3. Dr. Cornel Cornean, ales în cercul III. Zgribești.
4. Sebastian Olariu ales, în cercul IV. Făget.
5. Eugen Sudreșan, ales în cercul V. Coșava.
6. Ioan Gheția, ales în cercul VI. Buziaș,
7. Dr. Dimitrie Cioloca, ales în cercul VII. Jebel.
8. Augustin Ghilezan, ales în cercul VIII. Ciacova
9. Sabin Evuțian, ales în cercul IX. Fizeș.
10. Traian Oprea, ales în cercul X. Vârșeț.
11. Romulus G. Ancușa, ales în cercul XI. Răcăjdia.
12. Dr. Petru Barbu, ales în cercul XII. Sasca.
13. Virgil Musta, ales în cercul XIII. Oravița-montană.
14. Petru Bernaz, ales în cercul XIV. Recița-montană.
15. Mihail Gașpar, ales în cercul XV. Bocșa-montană.
16. Filaret Musta, ales în cercul XVI. Caransebeș.
17. Andrei Ghidiu, ales în cercul XVII. Teregova.
18. Ioan Pepa, ales în cercul XVIII. Mehadia.
19. Gheorghe Noaghea, ales în cercul XIX. Bozovici.
20. Ioan Murgu, ales în cercul XX. Satul-nou

13. Constatându-se, că din cei 52 deputați verificați sunt de față 46,

Prezidiul anunță capacitatea Sinodului de a se trece la constituire.

14. Trecându-se la constituirea biroului deputatul Dr. George Popovici propune, iar

Sinodul alege de notari definitivi pe întreaga durată a noului period sinodal.

a) din cler: Romul G. Ancușa.

" " Ioan Gheția.

b) dintre mireni: Ioan Penția.

" " Petru Fotoc.

" " Stefan Bornuz.

" " Dr. Alexandru Butoarcă.

La propunerea prezidiului Sinodul alege de notar general pe Romul G. Ancușa.

15. Se purcede apoi la alegerea comisiunilor Dr. Gheorghe Popovici propune, iar

Sinodul alege:

a) în comisiunea verificatoare pe:

din cler: 1. Andreiu Ghidiu

" " 2. Traian Oprea

" " 3. Sabin Evuțian

dintre mireni: 4. Dr. Mihail Grosșian

" " 5. Dr. Gheorghe Dobrin

" " 6. Dr. Gheorghe Labonțiu

" " 7. Dr. Vasilie Loichița

" " 8. Ilie Orzescu

" " 9. Dr. Iuliu Coste

b) în comisiunea bisericească pe:

din cler: 1. Dr. Gheorghe Popoviciu

" " 2. Traian Oprea

" " 3. Augustin Ghilezan

dintre mireni: 4. Dr. Petru Cornean

" " 5. Romulus Boldea

" " 6. Dr. Vasile Loichița

" " 7. Dr. Gheorghe Gârda

" " 8. Dr. Victor Mercea

" " 9. Dr. Petru Maier

c) în comisiunea școlară pe:

din cler: 1. Ioan Pepa

" " 2. Gheorghe Noaghea

" " 3. Sabin Evuțian

dintre mireni: 4. Ilie Orzescu

" " 5. Ioan Mărilă

" " 6. Simeon Ionașiu

" " 7. Alexandru Buțiu

" " 8. Dr. Valeriu Branășce

" " 9. Dr. Iosif Popoviciu

d) în comisiunea financiară pe:

din cler: 1. Filaret Musta

" " 2. Sebastian Olariu

" " 3. Dr. Dimitrie Cioloca

dintre mireni: 4. Dr. Petru Cornean

" " 5. Iancu Conciatu

" " 6. Dimitrie Zgaverdia

" " 7. Dr. Gheorghe Labonțiu

" " 8. Ioan Cimponeriu

" " 9. Const. Diminescu

e) în comisiunea specială pe:

din cler: 1. Filaret Musta

" " 2. Dr. Gheorghe Popoviciu

" " 3. Dr. Cornel Cornean

dintre mireni: 4. Dr. Petru Cornean

" " 5. Dr. Mihail Grosșian

" " 6. Dr. Gheorghe Dobrin

" " 7. Dr. Valeriu Branășce

" " 8. Gavrilă Mihailov

" " 9. Dr. Iuliu Coste

f) în comisiunea petiționară pe:

din cler: 1. Petru Bernaz

" " 2. Mihail Gașpar

" " 3. Dr. Petru Barbu

- dintre mireni: 4. Dr. Alexandru Iancu
 " " 5. Toma Rădulea
 " " 6. Valeriu Boleanțiu
 " " 7. Cornel Mircea
 " " 8. Danilă Ilițescu
 " " 9. Dr. Virgil Budințian

16. Prezidiul prezintă:

a) Raportul Consistorului diecezan ddt. 2. Apr. 1924 Nr. 5125 B. ex 1923, cu care se înaintează actele reactivării parohiei reduse din Silha.

b) Raportul Consistorului diecezan ddt. 17 Aprilie 1924 Nr. 1893 B., cu care se înaintează actele reactivării parohiei reduse din Boldur.

c) Raportul general al Consistorului diecezan ca Senat bisericesc pe anul 1923.

d) Rugarea lui Nicolae Cojocariu și cons. din Telegova, ca să se întregiască parohia II. de acolo.

e) Rugarea profesorului de teologie Dr. Moise Ienciu, pentru ca să i se încuviințeze un nou concediu până la finea anului 1924.

Se predau comisiunii bisericești.

f) Raportul general al Consistorului diecezan ca Senat școlar pe anul 1922/1923.

Se predă comisiunii școlare.

g) Raportul general al Consistorului diecezan ca Senat epitropesc pe anul 1923.

h) Raportul Consistorului diecezan ca Senat epitropesc în cauza impunerii veniturilor după sesiunile parohiale.

i) Raportul Consistorului diecezan ca Senat epitropesc în cauza semnării de acții din emisiunea nouă a societății „Reșița”.

k) Propunerea Consistorului diecezan în cauza urcării sporului de scumpete al pensionarilor, văduvelor și orfanilor.

l) Socoșile fondurilor și fundațiilor diecezane. pe a. 1923.

m) Proiectul de buget al diecezei pe a. 1925.

n) Inventarul și bilanțul „Tipografiei și Librăriei diecezane” pe a. 1923.

Se predau comisiunii financiare.

o) Arătarea lui Teodor Berceanu și cons. din Broșteni în contra starețului mănăstirii „Călugăra”.

p) Rugarea lui Nicolae Rusmir și cons. din Vrani, prin care cer pe monahul Jeronim Balintoni la mănăstirea „Călugăra”.

r) Declarația lui Ioan Popovici din Ciclova-mont., că n'a voit să semneze arătarea făcută de Alexa Nafir în contra starețului mănăstirii „Călugăra”.

Se predau comisiunii petiționare.

s) Raportul Consistorului diecezan în chestiunea modului de ordonare a retribuțiilor dela stat pe seama preoților și a funcționarilor din centrul eparhiei.

t) Raportul Consistorului diecezan în cauza reformei agrare.

Se predau comisiunii speciale.

u) Cererea de concediu a deputatului Iuliu Vuia.

v) Cererea pentru concediu a deputatului Dr. Alexandru Popoviciu din Bocșa-montană

z) Cererea pentru concediu a deputatului Sebastian Olariu din Făget.

aa) Cererea pentru concediu a deputatului Dr. Petru Cornean.

bb) Cererea pentru concediu a deputatului Cornel Milutinovits.

cc) Cererea pentru concediu a deputatului Ioan Marila.

dd) Cererea pentru concediu a deputatului Dr. Mihail Grosșiar.

Se predau comisiunii verificatoare.

ee) Raportul Consistorului diecezan ca Senat epitropesc despre încassarea competențelor diecezane în a. 1923.

Să predă comisiunii financiare.

Anunțându-se proxima ședință pe mâine zi, Luni, la ora 11 a. m., ședința se închide.

Președinte:

Dr. Iosif Tr. Badescu

Episcop diecezan.

Notar.

Ștefan Bornuz

Funeraliile lui Ioan G. Bibicescu.

Vineri noaptea, la 2. Mai a. c. st. n., a încetat din viață la București Ioan G. Bibicescu, fostul guvernator al „Băncii Naționale”, descendent din familie de țărani, născut în comuna Cernesti din jud. Mehedinți.

Înmormântarea s'a făcut Miercuri, la 7. Mai a. c. st. n., în Turnu-Severin, în orașul căruia și-a dăruit biblioteca sa constatătoare din aproape 30.000 volume.

Ioan G. Bibicescu și-a câștigat simpatia și dragostea noastră a bănătenilor și și-a asigurat recunoștința noastră nu numai prin prețioasele sale daruri culturale, pe cari biblioteca populară, ce-i poartă numele, le revarsă din belșug în sufletele însetoșăților de lumină și cultură românească din satele noastre, ci și prin faptele sale marimonioase dinaintea războiului, pe când gemeam încă sub jugul sclăviei.

Ne-a cunoscut și colecționând poezii, cântece și balade populare în Ardeal, a pătruns în sufletul nostru. Și când Banatul nostru a fost atât de greu încercat prin ravagiile potopului din anii 1910 și 1911, răposatul a făcut un călduros apel în ziare, îndemnând lumea românească să vină întru ajutorul sinistraților. El a fost în fruntea listei și în curând s'a adunat o sumă considerabilă, care s'a distribuit pe de o parte prin organele administrative maghiare de pe atunci, cari, bine înțeles, au dat prea puțin populației, folosindu-se banii mai mult pentru repararea podurilor, drumurilor și clădirilor publice, — iar o altă parte s'a pus la dispoziția P. S. Episcop al Caransebeșului de pe atunci: Dr. Miron E. Cristea, ajutorându-se astfel sinistrații români. Ioan G. Bibicescu a dat sprijin material și ziarelor și revistelor noastre de pe vremuri.

Acēste fapte ale defunctului au îndemnat pe bănăteni să-și arate recunoștința lor pioasă față de memoria binefăcătorului lor. Și bănătenii s'au achitat în mod deosebit de datoria lor.

Dela noi au participat: delegații P. S. Episcop diecezan Iosif, pâr. protopresbiter Andrei Ghidiu, directorul de teologie Dr. Petru Barbu și secretarul consistorial Romul G. Ancușa, cari au depus o frumoasă coroană de brad și flori naturale pe sicriul promovatorului culturii naționale de pe aceste plaiuri. Delegații P. S. Sale au fost însoțiți de 16 studenți ai Institutului nostru teologic diecezan. Bătrâna „Astra” a fost reprezentată prin directorii despărțimentelor Caransebeș, Teregoва, Moldova nouă și Orșova. Au luat parte delegați din comunele: Teregoва, Rusca, Iablanița, Mehadia, Orșova, Eșelnița, Berzasca și Moldova nouă, comune, cari s'au împărțit de binefacerele „Bibliotecii populare I. G. Bibicescu” din T. Severin. În total au fost 62 persoane, ceea ce a făcut o adâncă impresie. Cea mai număroasă delegație a fost din comuna Eșelnița, în frunte cu vrednicul lor preot Mihail Costescu și cu învățătorul C. Vladu.

Catafalcul era așezat în biserica „Grecescu”, unde la ora 11. a. m. pâr. protopresbiter A. Ghidiu a celebrat un scurt serviciu în prezența tuturor delegațiilor bănățeni. Răspunsurile le-a dat foarte frumos corul teologilor sub conducerea teologului C. Vladu. La acest serviciu a luat parte și membrii familiei răposatului, cărora apoi delegații le-au prezentat adânc simțitele lor condoleante.

Actul înmormântării s'a oficiat de cătră P. S. Episcop Vartolomeiu al Râmnicului, asistat fiind de 19 preoți (dintre cari 9 bănățeni) și 2 diaconi. Prohodul s'a cântat în curtea bisericii, unde erau adunați reprezentanții tuturor autorităților, instituțiilor și ai școalelor de toate gradele. — Terminându-se prohodul, luminatul Episcop Vartolomeiu a rostit un frumos discurs, plin de avânt. Au mai vorbit apoi dnii: directorul Băicoianu, delegatul „Băncii Naționale”, pâr. protobresb. A. Ghidiu și prefectul Vârvoceanu și alții. — În fața sucursalei „Băncii Naționale”, în numele funcționarilor acestei bănci, a vorbit dl Alevra, în fața „Bibliotecii I. G. Bibicescu” a vorbit profesorul I. Paulianu și preotul C. I. Buracu, în numele „Astrei” și al bănățenilor. La primărie a vorbit primarul Rădulescu, iar în fața liceului directorul Bărcăciă.

Funeraliile s'au transformat într'o impozantă manifestație națională, cum Severinul rar a mai văzut.

Corul studenților dela Institutul nostru teologic s'a remarcat și astădată și a fost bine apreciat din partea tuturor. — Delegațiile bănățenilor s'a bucurat de o deosebită atențiune și considerație, fiind invitați la diferite personalități și vizitând diferitele instituții culturale din T. Severin.

Pierderea ce am îndurat-o cu toții și pe care abia acum începem să o simțim, ne-a adunat iarăși la un loc pe noi, noii—frați. Și să ne mângăiem cu aceea, că prin munca și străduința comitetului de direcție a bibliotecii populare, întemeiată de acum fericitul I. G. Bibicescu, se vor netezi mereu asperitățile dintre frați, căci prin și dela cartea românească, se așteaptă înălțarea sufletească a celor de un sânge și de o lege.

Ș T I R I

Dumineca Tomei în Caransebeș.

Dumineca Tomei este ziua, în care își încep desbaterile Sinoadele eparhiale din Mitropolia noastră. — La Caransebeș această zi s'a sărbătorit cu un fast deosebit. — La sf. liturgie împreună cu chemarea Duhului Sfânt a pontificat însuși P. S. Sa Episcopul diecezan Dr. Iosif Tr. Badescu, asistat de protopresbiterii: Andrei Ghidiu (Caransebeș), Traian Oprea (Vârșet), Spiridon Șandru (Caransebeș), Ioan Gheția (Buziaș), Ioan Murgu (Panciova) și preotul Petru Bernaz (Secaș). — Ca diacon a servit protodiaconul Sabin Evuțian, inspectorul învățământului secundar din Timișoara și diaconul episcopesc Ioan Medelean. — Cântările liturgice le-au cântat elevii Institutului nostru teologic diecezan, sub conducerea pâr. profesor Petru Bancea. — La finea sf. liturgie s'a celebrat parastas solemn pentru marele arhiep. și mitrop. Andrei Șaguna, pentru fericții episcopi Ioan Popasu și Nicoale Popea, pentru mecenații Emanuil Gojdu și Ioan și Maria Trandafil, precum și pentru toți binefacătorii diecezei noastre. S'a citit apoi, conform dispozițiilor testamentare, testamentul marelui Gojdu.

Sinodul eparhial al diecezei noastre, după patru ședințe, și-a terminat lucrările Marți seara la orele 8^{1/2} și astfel sesiunea actuală a fost închisă.

Sinoadele eparhiale din diecezele surori ale Mitropoliei noastre și-au început și ele lucrările la Dumineca Tomei.

Sinodul eparhial al diecezei Aradului însă, precum anunță ziarele, a fost dizolvat, deoarece deputații nu s'au întrunit în număr capace de a aduce hotărâri valide, căci o parte a deputaților și-au depus mandatele.

Biserica unită și reforma agrară. Episcopul Logojului plângându-se Ministerului de Agricultură, că parohiile din aceea episcopie sunt lipsite de pământ, d. sub-secretar de stat G. Cipăianu a dat ordin consilierilor agricoli ai județelor Hunedoara, Căraș-Severin și Timiș-Torontal, ca la facerea dispozitivului de parcelare să se rezerve bisericilor române de orice rit terenul necesar întreținerii lor.

Guvernul și propaganda unor secte religioase. Guvernul, căpătând convingerea, că unele secte religioase prin doctrinele, ce caută să le imprăstie, ating moralitatea publică, sau sunt primejdioase pentru unitatea neamului și siguranța statului, a luat următoarele dispozițiuni provizorii, până la reglementarea lor pe cale de lege. Cităm textual.

„Acțiunea întreprinsă de propagandiști, în scopul de a determina pe credincioșii altor rituri să-și părăsească credințele, pentru a adopta pe aceea a acestor secte, nu trebuie admisă în principiu, deoarece tulbură pacea cetățenilor și aduce jignire bisericilor existente.

Numele predicatorului permanent va fi adus în mod obligatoriu la cunoștința autorităților administrative și polițienești locale, care vor fi ținute să ia cunoștință, dacă acea persoană se bucură de plenitudinea drepturilor

Corresp.

cetățenești și dacă n'a fost condamnată de către justiție pentru crimă sau pentru vre-un delict: fals, furt, înșelăciune, abuz de încredere, mărturie mincinoasă, atentat la bunele moravuri, delapidare de bani publici, rupere de sigilii, sau la o pedeapsă mai mare de 15 zile închisoare pentru orice delict prevăzut de codul penal.

Autoritățile administrative și polițienești locale vor impune sectelor, să comunice localul destinat cultului, precum și timpul exact, când fac întrunirile în vederea exercițiului aceluși cult.

Predicatorul oficial sau permanent este responsabil de toate actele săvârșite cu ocaziunea exercitării cultului. Pentru adunările de cult ale bapțiștilor și adventiștilor nu este nevoie să se ceară autorizație în fiecare caz, fiind suficientă îndeplinirea condițiilor enumerate mai sus.

Prefecții din toată țara au fost înștiințați, să ia măsuri, procedând cu tactul cuvenit pentru aducerea la îndeplinire a acestor dispozițiuni. („Universul“).

Teroarea a reînceput în Rusia sovietică.

Se anunță de peste Nistru, că teroarea a reînceput în Rusia sovietică. În ultimele zile au fost arestați foarte mulți profesori și funcționari. Numeroși medici și intelectuali au fost condamnați la moarte.

Cauzele, cari au provocat deslănțuirea acestei terori, nu sunt cunoscute încă.

Nr. 1268 B ex 1924.

CONCURS

Pentru îndeplinirea postului de preot misionar al eparhiei ort. române a Caransebeșului se publică concurs cu termen de 30 de zile, socotit dela prima publicare în acest organ oficial.

Beneficiul împreună cu acest post este:

Salarul de bază de Lei 1600 lunar și accesoriile cuvenite, conform bugetului Ministerului Cultelor.

Concurenții trebuie să aibă

a) Studii teologice sistematice și calificare preoțască de cl. I.

b) Serviciu preoțesc de cel puțin 5 ani;

c) Probe suficiente de oratorie și cunoștință temeinică a sf. Scripturi și a doctrinei sectelor.

Sediul pentru preotul misionar este Caransebeș, având să stea la dispoziția Consistorului diecezan pentru toate trebuințele.

Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta cererile lor înzestrate cu toate documentele necesare dimpreună cu autobiografia.

Caransebeș, din ședința consistorială ținută în 2 Aprilie 1924.

Episcopul diecezan:

3—3

Dr. Iosif Tr. Badescu.

La Tipografia și Librăria Diecezană, Caransebeș
au sosit diferite **obiecte bisericești:**
cădelnițe, candelă, potire, discuri,
steluțe, sfeșnice, etc.

Redactor responsabil: Romulus G. An oușă.

LA LIBRĂRIA DIECEZANĂ

se află următoarele cărți

de

Dr. PETRU BARBU

Cărți de Religie pentru școlile primare:

Istorie religioasă-morale.

Istorie biblice.

Istorie bisericești.

Catihismul.

Cărți de Religie pentru școlile secundare:

Istoria Testamentului vechiu.

Istoria Testamentului nou.

Istoria bisericească.

Învățătura bisericii creștine ortodoxe: Dogmele,

Morala și Liturgica bisericii.

Carte de Rugăciuni și Cântări bisericești întoc-

mită și tipărită întâia oară cu binecuvântarea Feri-

citului Preasfințit Episcop Nicolae Popea.

Elemente de Catihetică sau Metodica Religiei. Ed. II.

Arad 1915.

Școala modernă și Religie la noi. Caransebeș, 1916.

Un cuvânt la reformarea învățământului religios. Caransebeș, 1922.

Catehizarea în școlile primare — Cum aș catihiza eu?

Caransebeș, 1923.

Isus Hristos, Vieța Mântuitorului lumii istorisită cu

cuvintele Sfintei Scripturi. Edițiunea III, București, 1916.

Proprietatea
Consistorului diecezei ort.
române a Caransebeșului.

VILA DOBOȘAN
din Băile Erculane

Otel cu bun renume aproape de centru. • A p a d u c t, lumină electrică, serviciu prompt, prețuri moderate. • Regiune romantică de o frumseță rară. • Vila stă oaspeților la dispoziție începând cu 1 Mai până la sfârșitul lui Octombrie. • Informațiuni dă: Administrația „Vilei Doboșan” în Băile Erculane.

Tiparul și editura Tipografiei diecezane în Caransebeș